

Presentació del llibre

Vivir con la Iglesia años esperanzadores

Josep Vidal i Talens

professor emèrit de la
Facultat de Teologia Sant Vicent Ferrer

UCV

Facultad de
Teología
San Vicente Ferrer

Sobre la portada

La pintura de Jan Vermeer (1632-1675): *Crist a casa de Marta i Maria*, és la base del retaule de la Parròquia de Sant Llàtzer, al qual se li va afegir el Llàtzer de Betània, inspirat en una figura d'*Els deixebles d'Emaús* de Caravaggio, situant-los al voltant de la taula, ara rectangular.

A més, pren elements pictòrics de Velázquez, Arellano, Zurbarán i Goya. La composició harmònica, i d'una densa espiritualitat hospitalària i eucarística, va ser realitzada pel sacerdot pintor Rnd. En Justo Luis Rodríguez, en diàleg amorós amb els clàssics de la pintura, que ell i el rector Rnd. En José Mª Valls coneixien bé.

Presideix un antic llatzeret medieval situat en el camí cap a les muralles de la ciutat de València, després de l'entrada del rei Jaume I. Fou com un hospital medieval per a infecciosos i leprosos que va durar fins a començaments del XIX, quedant després com a ermita i ara com a parròquia de San Lázaro.

Després del meu pas com a sacerdot per Canals, Gandia, La Font d'en Carròs i Massarrojos, hui continue de rector de Sant Llàtzer, a València, com a comunitat acollidora i llar per a tots els qui s'acosten fins a nosaltres. Desitgem continuar sent comunitat que convida a la fe i a l'amor a Jesús, per a alimentar l'esperança davant un món i una societat que se'ns trenca.

Josep Vidal i Talens. Carcaixent (València) 1949. Sacerdot diocesà des de 1975. Estudis de Teologia a València i a la Gregoriana de Roma. Professor emèrit de la Facultat de Teologia Sant Vicent Ferrer de València. Als 50 anys de sacerdoci, reuneix en aquest llibre articles autobiogràfics del principi i conferències o escrits de l'última dècada orientada cap als sacerdots i les possibilitats d'una conversió pastoral de les parròquies, perquè siguen missioneres i evangelitzadores.

Vivir con la Iglesia años esperanzadores completa una trilogia que començà amb *Encarnación y cruz* (Facultat de Teologia, València 2003, 328 pp.) i *Jesús, la alegría indestructible del Padre* (Facultat de Teologia, València 2010, 373 pp.), obrint-se ara des de la cristologia a l'Església i la seua etapa evangelitzadora actual.

València
3 de març de 2026

Presentació del llibre

Vivir con la Iglesia años esperanzadores

Josep Vidal i Talens

Intervenen:

Mons. Enrique Benavent

Arquebisbe de València

Mons. Javier Salinas

Bisbe auxiliar emèrit de València

Santiago Pons

Degà de la Facultat de Teologia

Sant Vicent Ferrer

Leopoldo Quílez

Secretari de la Facultat de Teologia

Sant Vicent Ferrer

Josep Vidal

Professor emèrit de la Facultat de Teologia

Sant Vicent Ferrer

UCV

Facultad de
Teología
San Vicente Ferrer

Índex:

Confesse que he viscut amb l'Església uns anys esperançadors

1. La síntesi: El misteri de Redempció
2. El testimoni que passe a les generacions vinents
 - a) La Teologia
 - b) La Biblioteca i els llibres impresos
 - c) El pensar
 - d) La formació permanent
 - e) La Parròquia
 - f) Jesús i l'Evangelí

Confesse que he viscut amb l'Església uns anys esperançadors

Gràcies al Sr. Arquebisbe de València, Enrique Benavent, i al Degà de la Facultat de Teologia, Santiago Pons, per haver acceptat presidir esta presentació del llibre: *Vivir con la Iglesia años esperanzadores*. Gràcies al professor Leopoldo Quílez i gràcies al amic i bisbe Javier Salinas, per les seues paraules. Gràcies a la Facultat de Teologia i Universitat Catòlica per haver accedit a la publicació del llibre. I gràcies especialment als amics que heu volgut acompanyar-me en este acte.

Com sabeu, fa anys havia ja publicat els llibres *Encarnación y cruz* i després *Jesús, la alegría indestructible del Padre*. Si en ells abundava la reflexió cristològica, ara als 50 anys de sacerdoti ha sigut l'ocasió per a pensar en recollir en un llibre com un balanç de la meua dedicació a l'Església uns escrits motivats normalment per alguna ponència o intervenció que se'm demanava i que són mostra del que he viscut amb l'Església estos anys esperançadors. Si en els dos primers les portades eren pintures del Crucificat i del Ressuscitat, en el present la pintura de la portada és el retaule de la Parròquia de Sant Llàtzer, on servisc com a sacerdot: representa a Jesús amb els seus amics de Betània, Llàtzer, Marta i Maria. Per a mi simbolitza a Jesús i els amics, on entrem els seus deixebles, i el seure al voltant de la taula evoca el sopar de l'Eucaristia i l'Església, espais per a l'amistat entre els hòmens i amb Déu.

D'alguna manera esta és la meua *Ultima lectio*, la d'un catedràtic jubilat: oferiré, primer, una mínima síntesi del meu pensament, fruit de la vida, l'estudi i la docència; i, després, tractaré de passar el testimoni a les generacions vinents, és a dir, les tasques que deixe pendants i mereixen ser continuades. Ho intentaré.

1.- La síntesi: El misteri de Redempció

Al llibre que presentem, hi ha un capítol dedicat a eixa síntesi del meu pensament. Per dir-la en poques paraules, pense que els cristians som sensibles als patiments i injustícies que contemplem i experimentem al llarg del món, i ens unim a molts d'altres no cristians per un món més just i fratern. Però també

som molt conscients dels límits d'esta lluita. El compromís per la justícia ha de continuar sempre, però no podem imaginar-lo ja progressiu o irreversible, sempre a millor. Amb la Modernitat, semblava que la humanitat progressaria sempre a millor, és a dir, que ens humanitzaríem més i més, i deixariem al darrere les històries d'esclavituds, explotacions i injustícies.

Després d'Auschwitz, el pensament il·lustrat va comprendre que la raó, la tècnica i la administració social no necessàriament salvarien els éssers humans, perquè totes tres havien contribuït a un horrible extermini de persones. Així les coses, l'arribada de la utopia se desplaçava, no la podíem calcular o programar i, fins i tot, hauria pogut tindre un efecte negatiu, cada vegada que s'havia intentat imposar la utopia des de la consecució del poder.

Pensadors que coneixien bé la tradició bíblica jueva (Benjamin, Adorno, Horkheimer) ens passaren un nou repte pel pensament: "Contemplar totes les coses, com se'ns manifestarien elles, des de la perspectiva de la redempció". Esta contemplació, que per a ells pertanyia a la filosofia i a l'estètica, ens faria resistents per adequar la crítica i la Il·lustració a la necessitat d'esperança per continuar la lluita per la justícia.

La Cristologia de Kasper, que vaig estudiar en una dècada quan abundava el magisteri de Joan Pau II sobre Jesucrist Redemptor, em va centrar en el misteri de la redempció en Jesucrist, que abraçava des de l'Encarnació fins a la Creu i Resurrecció. El Regnat de Déu era present i operant en la història, però tan sols a modo de "signes del Regne", no assimilables al progrés de la història. Si l'estètica podia alimentar l'esperança perquè, mitjançant l'art, la realitat humana es manifestava redimible, per catastròfica que ens semblara, amb més motiu ho fa l'expressió litúrgica del misteri de la Redempció. En la celebració cristiana de l'Eucaristia també podem alimentar l'esperança dels cristians, en la nostra incansable solidaritat amb tots aquells que pateixen la injustícia i amb tots aquells que treballen per la justícia.

En la fe en Jesús de Natzaret, *Déu-amb-nosaltres* i Déu "per" nosaltres, contemplem la humanitat, la seua història i cultures, com redimibles, precisament perquè han estat redimides, d'una vegada per sempre, en la entrega que fa Jesús de la seua vida "per" nosaltres. En coherència amb esta fe, els cristians som enviats al món per salvar el "sentit per l'humà" allà on vegem que se perd; es a dir, per salvar la persona on la seua dignitat és trepitjada. Celebrant l'Eucaristia, el "misteri de la Redempció" que opera en

present el Ressuscitat, el cristià troba que la seua esperança va més enllà de tota víctima i del reguer de morts que deixa el Mal regnant: obrint-nos a Déu i el seu poder de redempció i de resurrecció, manifestat en el Crucificat.

2.- El testimoni que passe a les generacions vinents

Sabem que, a l'Església, les generacions ens passem el testimoni de l'Evangelització, com la missió que Jesús encomana als seus deixebles mentre dure l'existència dels hòmens a la terra: "Aneu a tots els pobles i feu-los deixebles meus", batejant-los i ensenyant-los. I "jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món" (Mt 28,19-20).

a) La Teologia

L'Evangelització comporta varies dimensions i una és la Teologia, molt importat per a la fe i per a l'Església. Ara deixe la dedicació acadèmica i encoratge als professors de Filosofia i Teologia que ensenyen a la Facultat de València: robeu-vos temps per a l'estudi, la investigació i publicació dels vostres estudis; privilegieu la funció docent; serviu els alumnes i ajudeu-los. Per a la missió pastoral que l'Església confiarà a sacerdots, laics i religiosos, és molt important estar ben formats culturalment, filosòfica i teològicament.

b) La Biblioteca i els llibres impresos

Fa uns anys vaig deixar també la meua dedicació a la Biblioteca de la Facultat que es va allargar durant més de dos dècades. Ho cite ara perquè vàrem dissenyar un camí per a instituir una Biblioteca Diocesana, amb tots els llibres acumulats durant segles, i les col·leccions i compres fetes durant els darrers 60 anys, des de la preparació de la fundació de la Facultat de Teologia fins a hui. Vaig treballar molt per la Biblioteca i, a hores d'ara, encara és un objectiu per a la Diòcesi bastir esta Biblioteca al servici de les institucions acadèmiques i dels investigadors. Sé que l'Arquebisbe ho té en compte i espere que algun dia es farà possible.

Però parle de la Biblioteca per a parlar també dels llibres impresos. Se publiquen molts llibres en moltíssimes editorials i encara queden lectors de llibres impresos. No obstant, a les universitats es mira més al present i als llibres, textos i documents disponibles en internet. És un gran avantatge de la

actualitat poder llegir a internet, sobre tot, textos que no tenim al nostre abast. Voldria, en canvi, defensar la lectura del llibre imprès pels beneficis que nosaltres hem conegut i que potser siguen bons pel futur.

c) El pensar

Recorde el Diàleg *Fedro* de Plató. Sòcrates intueix que l'escriptura farà que els hòmens descuiden la memòria, perquè, al confiar en allò escrit, recordaran les coses des de fora, mitjançant els signes o caràcters escrits, no ja des de la seua pròpia interioritat. I encara adverteix que l'escriptura pot debilitar l'ànima i fomentar la peresa intel·lectual. Què diríem hui, ja no de l'escriptura, sinó de tot l'immens univers digital que ens arriba fins a l'anomenada Intel·ligència Artificial?

La intel·ligència, la memòria i els treballs projectius trobaran, en tot el que ja està digitalitzat en internet, un gran instrument de treball, una gran ajuda. I, què és el que jo crec que pot debilitar-se en el subjecte humà? La capacitat del pensament crític. Jo entenc que el pensador pren major distància per a pensar, que la que li possibiliten les pantalles i tots els *inputs* que li arriben treballant mitjançant internet. No negue els grans avantatges, també pel treball intel·lectual, però abans cal ser un subjecte humà, persona, amb capacitat per a pensar que tota la tecnologia digital i la intel·ligència artificial no és més que un instrument pel nostre coneixement i la nostra llibertat, només un instrument.

És la meua defensa del llibre imprès respecte els avantatges de les pantalles i el mon digital. A la meua generació llegir en llibres ens ha capacitat per a un pensament lliure i crític. Crec que les noves generacions tindreu altres possibilitats que ara ignore. Però, mireu si enmig de tantes possibilitats de coneixements i interaccions socials, no oblideu l'ànima, el subjecte, la persona, el pensar.

I ninguna por al pensament. Un vertader pensament lliure i crític reconeixerà que ell no se funda a sí mateix, que està en deute amb els dons i les dades rebudes, fidel al do de la Creació i de la història, fidel al do de la Redempció en Crist i la gràcia, fidel a la Tradició apostòlica fins a hui; només haurà de saber aplicar l'hermenèutica adequada.

d) La formació permanent

Durant molts anys he ajudat als distints Degans de la Facultat a programar la Formació Permanent del clero, oberta als laics i religiosos. Normalment era formació teològica, en la seua relació amb la cultura i l'Església. Però farà 10 anys que orientarem la formació a animar l'evangelització des de les Parròquies. Després, els darrers anys, l'oferta de distintes conferències eventuais i dels Simposis de Teologia històrica, i algunes poques iniciatives a les Vicaries Episcopals, funcionaven com a Formació Permanent, i ara sembla que aquella s'havera difuminat.

Això ha ocorregut precisament quan els darrers documents oficials del Vaticà proposen una Formació Permanent continuada des dels inicis en el Seminari fins a després de l'ordenació sacerdotal i les successives missions pastorals dels preveres. Ho mencione ací perquè crec que és una tasca pendent per a la Diòcesi: guanyar en claredat del que ara se proposa com a Formació Permanent continuada pels sacerdots.

e) La Parròquia

Com acabe de dir, a la darrera dècada he orientat els meus treballs a l'evangelització des de les parròquies i, coherentment, ho intentem també a la meua Parròquia de Sant Llàtzer. Tinc una gran esperança en l'itinerari d'este 2026, animat pel nostre Arquebisbe, per sensibilitzar a sacerdots, laics i religiosos, sobre la conversió pastoral missionera de les parròquies i comunitats eclesials de la Diòcesi. Les parròquies no són l'única instància evangelitzadora; també estan les iniciatives de la Diòcesi, els moviments apostòlics, els nous moviments eclesials, els carismes religiosos, els carismes laicals i les seues comunitats. Però, normalment, els evangelitzats per estes iniciatives retroalimenten la institució, el moviment o el carisma, sense alliberar laics o religiosos per a un servici desinteressat a les parròquies veïnes o les llunyanes, necessitades de laics, religiosos i diaques, que siguen enviats allí, especialment, on manquen sacerdots.

Sostinc que també des de les parròquies es pot evangelitzar; que des d'elles cal invitar a la fe als no creients o als allunyats, o a batejats necessitats de revifar la seua fe. Només cal despertar vocacions laicals a l'evangelització, que amb el rector formaran un equip corresponsable de pensar en els que no venen, sense descuidar als que ja són fidels.

A més a més, invitar a la fe hui ve després de l'anterior etapa en què els catòlics, deixant de banda el nacionalcatolicisme, havíem après a respectar la llibertat de consciència de les persones que s'allunyaven de la fe o renunciaven a ella. Hui els cristians, sense deixar de respectar les llibertats personals, hem de gosar invitar a la fe, amb el nou tarannà implícit en la paraula “invitar”. Invitem a conèixer i estimar a qui ens dona vida: Jesús.

La catedral i el sistema de les parròquies són essencials al concepte d'Església particular presidida pel bisbe en un territori, perquè és l'Església universal en València, en este determinat territori. Per això, les parròquies i rectors enviats a elles gaudeixen d'una especial predilecció del Bisbe.

Dues coses veig necessàries. Una, acompanyar els sacerdots perquè sàpien comptar amb laics per a eixa renovació missionera i evangelitzadora de la parròquia. L'altra, fer un estudi seriós per a una planificació pastoral de territori, perquè no podem pensar ja en les parròquies aïlladament, servides per un sacerdot cada una. Cal pensar en Unitats pastorals arxiprestals, o d'agrupacions més menudes de parròquies, a les quals servirien els presbíters i diaques, laics i religiosos possibles.

f) Jesús i l'Evangelí

Acabe amb una paraula que no és específica del llegat que jo deixe, sinó de tot cristià que ja es fa gran. Respon a un profund desig, que traduïsc en pregària: que Jesús siga més conegut i més estimat. He dedicat molts anys de la meua vida a l'estudi de Jesús, el seu Evangelí i el misteri de la seua persona. També puc dir que he treballat molt per Jesús. Ara vaig reconeixent que el més important és si he arribat a convertir-me a Ell i a estimar-lo. Perquè el Déu revelat en el misteri de la persona de Jesús, no solament és un *Déu digne de l'home*, sinó també *l'Home digne de ser Déu*, com ho és; i, essent Déu fet home, ens revela què pot arribar a ser el ser humà, en la seua plenitud de humanitat. Déu, en la persona del seu Fill Jesucrist i en la persona del seu Esperit Sant vessat als nostres cors, és el que més necessitem els éssers humans.

Anunciem a Jesucrist, el Fill de Déu nascut de Maria de Natzaret, per la gran significació que suposa per a cada ser humà i pel conjunt de la humanitat. Sí, Jesús porta un “excés de significació” saludable i inesgotable per a la vida de l'home sobre la terra. Este és i serà el major servici que podem prestar els

cristians als hòmens i dones dels nostres dies, a esta humanitat trencada, dividida, enfrontada: donar a conèixer i a estimar Jesús i el seu Evangeli de compassió i misericòrdia.

Demane a Déu, per tots nosaltres, per a que ens concedisca transparentar la seua misericòrdia per als nostres proïsmes caiguts a la cuneta de la història.

A València, 3 de Març de 2026
En Josep Vidal i Talens

